

LA VEU

Construir un moviment polític assembleari per la independència

Les anàlisis polítiques i la valoració de l'actualitat ens porten a considerar que ha arribat el moment de construir un moviment polític assembleari per la Independència.

El nostre partit (MDT) ha estat considerant, d'ençà de l'any 2004, la necessitat per al poble català d'avançar cap a una Ruptura Democràtica per la Independència, i la realitat actual ens mostra que cada vegada més sectors s'estan acostant a aquest objectiu.

L'experiència de les Consultes sobre la Independència ha fet avançar la consciència política i organitzativa de nombroses organitzacions i persones vers aquest objectiu, de manera que la perspectiva de construir un moviment polític assembleari per la Independència ha esdevingut finalment un necessitat social àmpliament compartida. S'ha generalitzat la percepció, entre els participants en aquesta mobilització, que no s'havia de dilapidar aquest capital polític aconseguit tan costosament i que calia oferir la possibilitat de mantenir l'organiza-

ció i l'activitat del màxim de col·lectius i de persones que han assumit de manera massiva una consciència política independentista.

Des de l'MDT volem assenyalar que l'organització de tot l'independentisme existent en un marc organitzatiu ampli, de tipus assembleari com ho havia estat en el moment de la lluita antifranquista l'Assemblea de Catalunya (amb una concepció nacional de Països Catalans i mantenint les diferents organitzacions i plataformes polítiques i socials la seva identitat al si d'aquest organisme unitari), no és tan sols una necessitat objectiva sentida per importants sectors populars, sinó que és també la manera de proveir l'independentisme, que s'ha anat desplegant darrerament, d'una dinàmica positiva que superi la dispersió i les derives (elitistes, populistes, liberals, etc.) que han anat proliferant al llarg d'aquests anys.

Actualment hi ha la possibilitat de bastir una poderosa estructura unitària, construïda a partir de les assemblees de base, com a forma de continuïtat a la mobilització de les Consultes. La nostra organització (MDT) donarà suport a

qualsevol estructura unitària construïda a partir de l'organització popular, ja que en la dinàmica de confrontació de la Nació Catalana amb l'Estat (els Estats) la nostra força bàsica és l'organització. Al voltant d'aquesta proposta la nostra organització treballarà en múltiples sentits, especialment:

- Vetllant perquè els continguts polítics permetin el desplegament adequat de la força política i de les estructures assembleàries de la nació catalana organitzada.
- Afavorint una connexió de qualsevol projecte nou amb l'experiència de les Consultes.
- I preparant el reforçament d'un espai d'Unitat Popular, un espai que d'acord amb les nostres anàlisis de la lluita per la Independència, ha de constituir un motor indispensable de tot el procés.

Algunes valoracions poc aprofundides del moment present no acaben de copsar l'abast de la conjuntura política actual i, o bé continuen propugnant la reclusió de l'Esquerra Independentista en pràctiques d'autoconsum, o bé no perceben la necessitat de potenciar aquesta nova dinàmica democràtica de base, per desconfiança envers el poble organitzat.

Som conscients de les contradiccions que pot comportar una estructura àmplia i ideològicament heterogènia com la que pot resultar de la situació actual, però la transformació de la consciència independentista emergent en una dinàmica política rupturista demana l'agrupació de totes les forces possibles en el moment present.

En resum: la conjuntura actual demana la construcció d'una estructura independentista unitària sorgida de les assemblees de base. I donarem tot el nostre suport a qualsevol iniciativa en aquest sentit.

Eleccions autonòmiques o l'art de veure passar el tren

Tot just fa poc més d'un any que a les seus d'ERC i ICV es celebrava —literalment— amb cava la decisió de la CUP de no concórrer a les eleccions autonòmiques del Principat. Un any en què el moviment per la independència ha fet grans passes endavant pel que fa a la conscienciació i la mobilització, especialment reflectides en les consultes sobiranistes. I un any, també, en què hem vist diferents iniciatives més o menys frustrades de canalitzar electoralment tant l'efervescència independentista, com l'espai polític de la Unitat Popular, és a dir, del poble en lluita pels drets socials i nacionals. Amb aquest article, mirarem d'analitzar una mica tot plegat.

La pèrdua d'una oportunitat històrica

Com ja hem comentat reiteradament, la decisió de la CUP de no concórrer a les eleccions autonòmiques del Principat només pot ser considerada un greu error polític. Difícilment trobaríem altres situacions històriques en què, per una banda, l'abandonament de la defensa dels drets de la classe treballadora per part dels partits autoproclamats d'esquerres i, per l'altra, la constatació de la via morta que suposa l'autonomisme propiciessin d'una manera tan evident l'emergència d'una alternativa política basada en un programa de ruptura d'alliberament nacional i de transformació social.

Aquest error és atribuïble, bàsicament, a les condicions subjectives de la mateixa CUP i de l'anomenada Esquerra Independentista. Les febleses ideològiques i organitzatives, les pràctiques d'autoconsum, la manca d'espais articulats de debat polític més enllà de les territorials i les desconfiances que això genera han impedit, sens dubte, una anàlisi de conjuntura acurada i el desplegament d'un front de lluita institucional supramunicipal que hauria estat cabdal per al futur del moviment.

Cal tenir clar, però, que les febleses internes no sempre van deslligades d'un factor clau per a entendre el perquè d'aquests errors: el paper distorsionador que han jugat alguns elements exògens a l'estratègia independentista que inoculen paulatinament ideologies, tàctiques i pràctiques organitzatives contràries a la construcció d'un Estat independent i socialista.

Cal valorar, però, que la situació actual mostra un avanç important de la CUP en el seu conjunt, tot i les greus mancances enca-

ra evidents. S'ha avançat en el debat polític i l'oposició ha estat a presentar-se ara, però no en una altra ocasió, fet que mostra un consens bastant generalitzat sobre el paper referencial de la CUP.

La CUP es troba, doncs, en un moment cabdal: o bé es capaç d'afrontar les seves mancances i marcar-se reptes pel que fa a la cohesió ideològica, la intervenció política, el reforçament organitzatiu, l'extensió territorial i la maduració de la militància; o bé cau en la trampa de dissoldre's en una munió de col·lectius locals sense cap mena de perspectiva pel que fa a la incidència política real.

Al final de l'article comentarem on creiem que caldria centrar els esforços per tirar el projecte endavant.

L'oportunisme de la dreta sobiranista

La renúncia de la CUP a ocupar electoralment l'espai independentista, unida a la previsible catàstrofe electoral d'una ERC (víctima tant de l'afany de poder d'alguns dels seus líders, com de la seva incapacitat de fer realment política independentista dins i fora del govern tripartit), va propiciar l'aparició de diferents iniciatives oportunistes que pretenien capitalitzar l'efervescència sobiranista.

A banda de tractar-se d'iniciatives ideològicament ubicades en l'espectre liberal i que, per tant, impossibiliten la identificació de bona part de la classe treballadora i les classes populars amb l'independentisme, aquestes aventures, pròpies del romanticisme burgès, comparteixen una seguit de dèficits que les fan nefastes:

- Supleixen la manca de contingut polític i programàtic i d'una estratègia independentista elaborada amb grans dosis de personalisme (Carretero, Laporta...)
- Es caracteritzen per l'absoluta inexistència de democràcia interna, de participació de les bases en les decisions estratègiques, i pel tarannà messiànic dels seus promotors.
- Banalitzen la lluita per la independència, oblidant que es tracta d'un procés de ruptura respecte als estats ocupants i reduint-la idíl·licament a l'electoralisme pur i dur, en desvincular-la de qualsevol mena de treball de base i de promoció de les lluites populars.
- Tenen només el Principat com a marc de referència, sense plantejar-se, ni a ritmes

diferents, la necessitat d'articular un projecte polític per al conjunt dels Països Catalans.

- No arriben ni tan sols a plantejar que la fi de l'espoli i les plusvàlues recuperades tindran com a primer objectiu la millora de les condicions de vida de les classes populars; ans el contrari, sovint el tuf liberal i essencialista les fa hostils a bona part de la classe treballadora.

Independentment que alguna d'aquestes iniciatives acabi o no quallant, el que sembla clar, ara per ara, és que els uns i els altres només hauran aconseguit un objectiu: aplanar a CiU el camí de tornada a la Generalitat.

Cal, doncs, tenir ben clar que, ara com ara, la sortida al moviment sobiranista que ha tingut en les consultes la seva punta de llança no pot ser electoral. El que ara és possible i necessari és desplegar un moviment popular per la independència allunyat de plantejaments electoralistes i que treballi des de la base per l'hegemonia social de l'independentisme i per preparar el terreny i els mecanismes per a la ruptura democràtica.

Intents d'esmenar l'error

Davant l'efecte euforitzant de les consultes per la independència, de les apel·lacions a esmenar l'error per part de diferents militants de diverses assemblees de la CUP i atenent-nos a l'annex aprovat per la CUP en la seva Assemblea Nacional del juny de 2009, des del MDT vam iniciar una roda de contactes per tal d'explorar la possibilitat de crear una candidatura per mitjà de l'aliança d'organitzacions de l'Esquerra Independentista i militants representatius de les diferents lluites populars.

Aquesta iniciativa només tindria sentit amb condicionants previs:

- La implicació de gent activa en moviments realment significatius com les Plataformes en Defensa del Territori, les lluites de l'ensenyament i la sanitat pública, el moviment antiBolonya, les lluites contra els acomiadaments, les plataformes sobiranistes, etc.
- La capitalització per part de la CUP dels rèdits polítics d'aquesta candidatura, ja fos liderant la plataforma, o bé donant-li suport actiu i explícit, o bé,

directament, replantejant-se la participació amb les pròpies sigles.

Per a l'MDT, l'objectiu, era molt clar: aprofitar una conjuntura favorable per al desplegament del projecte d'Unitat Popular en el seu vessant institucional i, de retruc, aturar els diferents moviments oportunistes del conglomerat sobiranista.

Ben aviat vam constatar que si bé era plausible la implicació en el projecte de persones que treballen en diferents col·lectius de base de l'espai d'Unitat Popular, tant l'oposició frontal d'un sector de l'Esquerra Independentista, com la prudència davant reptes de resultat incert i, sobretot, la manca de reflexió política al si de moltes assemblees de la CUP pel que fa a la necessitat d'intervenir en l'actual conjuntura feien inviable la proposta. I, tal com ens havíem compromès, ho vam fer saber públicament.

Posteriorment, una seguit de persones, vinculades a diferents col·lectius de base i assemblees locals, van fer pública una "Crida a la Unitat Popular", que tenia com a objectiu fonamental la creació d'una candidatura que concorregués a les properes eleccions autonòmiques.

Creiem que, sense la implicació d'una part significativa de la CUP, es fa difícil que el vaixell arribi a bon port i, per tant, no considerem prudent afrontar aquest repte sense uns mínims pel que fa a estructura, marca electoral, recursos, implantació territorial, etcètera... que sí que s'haguessin donat si la CUP hagués liderat el projecte o, si més no, hi hagués donat suport.

Tot i no compartir les possibilitats reals d'èxit d'aquesta Crida i, per tant, la seva oportunitat, aquesta candidatura podia tenir alguna virtut, com ara ajudar a generar debat polític, a fer veure a part de la militància de la CUP que hi ha vida més enllà del propi hàbitat i, el que és més important, a organitzar o coordinar al voltant de la CUP un seguit de sectors socials en lluita als quals fins ara no havíem arribat.

Cal dir, però, que l'anunci dels i les promotor(e)s de la Crida d'un acord electoral amb Revolta Global genera molts dubtes i confusions, en la mesura que la candidatura corre el perill de deixar d'emmarcar-se en l'estratègia independentista. Perquè cal recordar que, malgrat l'avenc que suposa el posicionament de Revolta Global amb relació a la sentència de l'estatut d'amunt i la manifestació del 10 de juliol, aquesta organització continua apostant per un projecte estratègic d'abast estatal, és a dir, espanyol. Per això no ens podem estar d'insistir en una idea fonamental: la participació en les diferents convocatòries electorals s'ha de fer en funció de si

permenten avançar en el desplegament del projecte polític.

I ara, què?

Ara com ara, només hi ha un camí possible per poder desplegar coherentment la lluita institucional: avançar en l'enfortiment de la CUP com a referent polític de la Unitat Popular. Ja fa un any que en un article de *La Veu*, concretàvem aquest enfortiment:

- En el front polític cal treballar en dos sentits de manera complementària i simbiòtica: reforçant el paper de la CUP com a portaveu i agent dinamitzador de les diferents lluites populars (socials, laborals, ecològiques, sobiranistes, culturals, lingüístiques) i construint dia a dia discurs nacional que esdevingui el programa polític per a l'emancipació del poble català.
- En el front de l'expansió, cal establir les bases per desplegar el projecte de la CUP arreu del territori nacional dels Països Catalans. D'una banda, en les comarques on ja es té presència cal desplegar-lo a partir de les dinàmiques, contactes i sinèrgies desplegades pels nuclis actualment en actiu. D'altra banda, cal un pla nacional que contempli un procés viable d'implantació del projecte al País Valencià, les Illes, la Catalunya Nord i la Franja.
- Finalment, en el front intern, cal treballar per, a partir d'una reflexió crítica i profunda respecte a la feblesa ideològica i les praxis de part de la militància, anar vertebrant espais de debat transparents, eines de formació política que permetin superar el simplisme i el maniqueisme i repel·lir els intents d'intervenció exògena en les dinàmiques in-

ternes, ja siguin provinents de l'aparell de l'Estat o dels agents del reformisme.

Ara bé, vista l'evolució de la realitat política en el darrer any, a banda de refermar-nos en el que ja dèiem, caldria afegir (o concretar) una línia de treball:

- Articular dins o al voltant de la CUP totes les persones que, compartint una tesi fonamental [*les classes populars catalanes i en concret amplis sectors del poble en lluita són orfes de referencialitat política i reclamen una alternativa també a nivell institucional*], impulsen les lluites socials realment existents en el si del nostre poble (sindicals, veïnals, de defensa del territori, lingüístiques, culturals, sobiranistes, etc.)

Aquest treball conjunt i aquest esforç de superació de sectarismes serà cabdal en el procés de construcció de la Unitat Popular, en el sentit que ajudarà a entendre la necessitat de superar polítiques d'autoconsum i a vincular realment eines de referencialitat política i lluita institucional amb lluites i moviments populars.

Ara bé, perquè el vaixell arribi a bon port caldrà també fermesa ideològica davant les diferents ingerències i/o desviacions de caràcter liquidacionista o marginalitzador típiques del radicalisme petitburgès. El nostre objectiu estratègic: la República Socialista Catalana, el nostre full de ruta: l'acumulació de forces per a la Ruptura i l'articulació de l'espai d'Unitat Popular, les nostres eines: les organitzacions estratègiques, l'organització juvenil, estudiantil i antirepressiva, les organitzacions de base i, al capdavant, un referent polític de masses amb projecció institucional, és a dir, la CUP.

XAVI OCA

Contradiccions i límits del municipalisme a ultrança

El terme *municipalisme* és un dels més equívocs que usa actualment l'Esquerra Independentista. Al darrere dels diferents significats hi ha projectes polítics i models organitzatius, en alguns casos antagònics, i són la cara visible d'una lluita¹ que s'ha desenvolupat especialment en els dos darrers anys i que encara no ha acabat.

En els inicis de l'actual dècada, des de l'MDT i algunes candidatures locals es va plantejar la necessitat urgent que tot el moviment s'impliqués activament en la lluita institucional, començant la política municipal, de la qual es podia esperar fonamentalment²:

- Penetració social: «El treball polític de base a nivell local és una formidable eina que permet als i les independentistes entrar en contacte directe amb la realitat social, conèixer de ben a prop els problemes i les preocupacions de la població i contrastar-los amb el nostre projecte polític.»³
- Formació i experiència per encarar els reptes de la lluita institucional, una assignatura pendent del conjunt del moviment.
- Un projecte de construcció nacional.

Encara que el tercer apartat no estava (ni està) gaire definit, en aquells moments el municipalisme era concebut com una tàctica d'intervenció política i penetració social.

Aquest plantejament es feia en una conjuntura en què tant les condicions objectives com subjectives aconsellaven començar pel nivell de lluita institucional més fàcil i més proper a les classes populars, la qual cosa no vol dir pas que sigui el més decisiu sobre les seves vides, aspecte que tractarem més endavant. En cap cas no es renunciava a encarar reptes supramunicipals.

Cal remarcar també que aleshores una part significativa del moviment veia amb força recels la lluita institucional, incloent-hi el nivell municipal. Aquests recels van ser su-

perats de mica en mica i l'assumpció de la lluita institucional en aquest nivell va permetre aturar el degoteig de militants que, un cop acomplert el seu ritus de pas per l'agitació independentista, abandonaven la lluita per manca de perspectives polítiques. Per tant, en aquells inicis del segle XXI, assumir la política municipal va representar per a l'Esquerra Independentista un salt qualitatiu més que no pas quantitatiu.

La mateixa evolució de l'Esquerra Independentista a partir del 2004, que es trobava en un atzucac després del fracàs del Procés de Vinaròs a l'hora de construir un referent de masses unitari, i el mateix èxit de les candidatures locals de l'Esquerra Independentista van provocar que de mica en mica la CUP fos vista per un gruix important del moviment i per una part de les classes populars més conscients com a aquest referent que qualsevol moviment d'alliberament seriós necessita imperiosament. Aquesta identificació més o menys o menys espontània es devia i es deu a la referencialitat que genera inevitablement la mateixa lluita institucional.

En aquest context es va considerar necessari d'encetar un debat al si de la CUP sobre l'estructura organitzativa i l'estratègia d'aquesta organització. Aquest debat es va visualitzar fonamentalment a les Assemblees Nacionals de Manlleu (juny de 2008) i Mataró (gener de 2009).

En aquestes assemblees, la majoria dels seus militants van acordar que la CUP deixava de ser una simple coordinadora de nuclis i que la seva acció política no es limitaria a l'àmbit municipal. *A priori* aquests acords reforçaven, no cal dir-ho, el paper referencial de la CUP respecte al conjunt del moviment i als sectors populars en lluita.

La irrupció del municipalisme a ultrança

Va ser al si d'aquells debats que es va configurar el que anomenariem un front municipalista a ultrança⁴, que volia reduir l'activitat de la CUP a aquest àmbit territorial. El que unia, doncs, aquest front era la seva oposició que la CUP esdevingués un agent polític a nivell nacional. Tot i això, es tractava d'un front heterogeni, un poti-poti polític i ideològic en què destacaven tres sectors que responien a diferents motivacions:

- Per a alguns, influenciats per alguns plantejaments llibertaris i del moviment autònom amanits amb certa retòrica postmoderna, el municipalisme era i és una estratègia, un dels eixos bàsics d'una suposada estratègia d'alliberament.
- Per a d'altres, mancats aleshores d'un model d'estructuració del moviment clar i definit⁵, limitar l'abast de l'acció política de la CUP tenia com a objectiu endarrerir i aturar el procés que estava convertint-la a la pràctica en el referent de masses unitari de l'Esquerra Independentista.

[5] La indefinició sobre com s'ha d'estructurar el moviment s'evidencia en l'absència de reflexió sobre el referent de masses unitari, pal de paller de qualsevol moviment d'alliberament, i sobretot en el fet que s'ajorni la seva construcció per a un futur indefinit. A més, aquest sector redueix sovint la CUP només al vessant institucional, obviat el seu caràcter mobilitzador i organitzatiu, consubstancials a qualsevol organització de masses d'un moviment d'alliberament. Aquesta indefinició i reduccionisme de què és la CUP són la causa principal de l'aparició de l'estrambòtica idea que la concep com una mena de «sectorial municipalista».

[1] Amb una concepció idealista de la lluita força militants de l'Esquerra Independentista consideren que cal evitar la confrontació interna d'idees, perquè creuen que així es poden *exorcitzar* les dissensions internes. Aquesta concepció obvia que la mateixa dinàmica social està dominada per la dialèctica i que la confrontació ideològica és inevitable.

[2] Vegeu *Manual de lluita Municipal* (2001).

[3] *Ibidem*.

[4] L'anomenarem de moment així per simplificar, tot i que l'expressió no ens acaba d'agradar.

c) Finalment, per a uns altres, reduir la CUP a l'àmbit municipal s'adeia com l'anell al dit amb el localisme de la seva pràctica política.

Abans de continuar, cal que quedi clar que no s'inclou dintre aquest front els i les militants que estaven i estan d'acord que la CUP és i ha de ser l'organització de masses de l'Esquerra Independentista i per tant havia i ha de fer política nacional, però que, per exemple, consideraven que encara no era el moment que aquesta organització es presentés a eleccions supramunicipals.

Ha estat el primer sector, l'anarquitant, el que, a través d'articles i fonamentalment la ponència *Unitat popular i municipalisme d'alliberament*, ha intentat bastir un nou discurs polític sobre el municipalisme, assumit en bona part per la resta de sectors del front i que anava més enllà del sentit que hem vist al començament. Dissortadament, aquest sector ha assumit sovint la direcció ideològica de tot el front, perquè ha estat capaç de verbalitzar aquest nou discurs.

Aquest discurs és confús, ja que concep el municipalisme alhora com un espai polític i sobretot com una estratègia. La inconcreció sobre quin és el subjecte transformador i/o revolucionari⁶ és absoluta i tot plegat

[6] A la ponència esmentada es parla sovint de la *gent*, un concepte que en termes polítics no vol dir res.

s'amaneix amb les referències típiques als massa sovint venerats moviments socials i a les difuses xarxes. De fet, en una part d'aquella ponència, l'independentisme hi és concebut com un moviment social, una desviació estratègica greu⁷. Finalment, en el pla organitzatiu, es postula la màxima autonomia de les CUP locals, la laxitud del compromís militant respecte a les estructures nacionals i la reducció de les estructures nacionals a simples òrgans de coordinació. Per si hi havia cap dubte sobre el plantejament organitzatiu suara esmentat, el discurs d'aquest sector és farcit d'una retòrica antipartit, amb afirmacions ahistòriques i falses com ara «la forma d'intervenció política de partit forma part d'un terreny de joc que li és propi a l'Estat i al sistema capitalista, alhora que és aliè a les formes organitzatives populars i transformadores.»⁸

Amb aquestes premisses, no cal estranyar-se que per als municipalistes a ultrança un possible salt de la CUP a conteses supra-

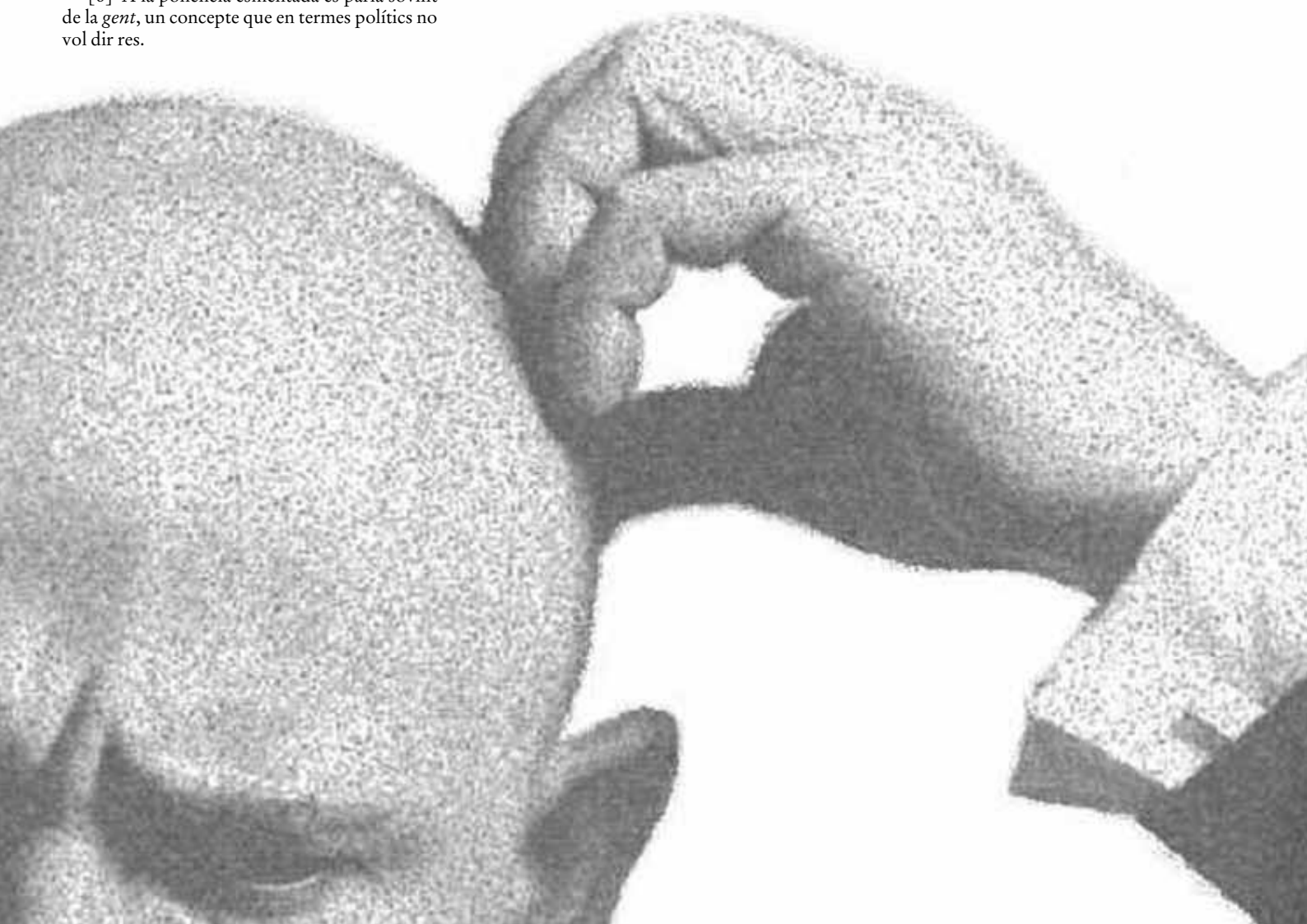
[7] Vegeu *Unitat popular i municipalisme d'alliberament*, p. 15.

[8] Aquesta afirmació és també una mostra de supèrbia petitburguesa ja que menysté els milions de persones que s'han organitzat i s'organitzen en partits (comunistes molt sovint) per transformar el món.

locals sigui un camí ple de perills i que pot afectar l'«essència» del municipalisme:

Així doncs, cal preguntar-nos les següents qüestions: quines possibles contradiccions en la pràctica política i en el discurs municipalista poden sorgir d'una representació institucional de les CUP en institucions no municipals, i fins a quin punt son assumibles; és possible o no mantenir l'assemblearisme en les CUP davant d'una acció política en institucions no municipals; quins òrgans de representació volem pel poble català, quines relacions volen mantenir-se amb la resta de formacions polítiques, i el que és més important, quina serà la xarxa de moviments, plataformes i entitats que sustentaran el projecte. La representació a nivells supramunicipals tindrà repercussions directes en l'àmbit local, cal també tenir molt clar, quines seran les xarxes de coordinació i els espais d'autonomia que es reservaran per cada projecte.⁹

[9] Vegeu *Unitat popular i municipalisme d'alliberament*, pàg. 33. Aquest fragment i d'altres en la mateixa línia apareixien reproduïts també al text *Ponència Política* de la CUP de la Vilafranca, p. 30.

Caldria un article sencer per desmuntar els pressupòsits i les banalitats sobre les quals s'han construït les afirmacions d'aquest text. En comentarem només cinc:

- a) En primer lloc, és una obvietat o descobrir la Mediterrània que una «representació institucional de les CUP en institucions no municipals» pot generar contradiccions «en la pràctica política i en el discurs municipalista», sobretot si es concep l'activitat política en aquest àmbit territorial com una mena d'entitat pura i aliena a realitat, sempre plena de contradiccions. Però l'argument es podria invertir: determinades pràctiques polítiques municipalistes (per exemple, determinades aliances) poden generar contradiccions en la pràctica política i en el discurs a nivell regional o nacional. I què? Com han fet sempre els i les marxistes, les contradiccions en un sentit i en altre es resolen a la pràctica.
- b) En segon lloc, és evident que hem de tenir dissenyat «quins òrgans de representació volem pel poble català», però es tracta d'una problemàtica independent de la participació en determinades conteses electorals si les condicions ho permeten. I per a elaborar quina serà l'estructura institucional del futur Estat independent cal que l'organització unitària de masses faci política nacional i actuï a diferents nivells institucionals. Per tant, posar-hi pals a les rodes no fa sinó endarrerir la resposta a la suposada objecció que plantegen els municipalistes a ultrança.
- c) En tercer lloc, és també una obvietat que caldrà definir a nivell regional o nacional «quines relacions volen mantenir-se amb la resta de formacions polítiques». Qualsevol organització seriosa estableix en la seva línia política una política d'aliances, i això es fa als diferents nivells territorials. En el fons, aquest seria un argument a favor que la CUP actuï a nivell nacional, és a dir, faci política nacional, perquè és sobre la pràctica que caldrà definir aquesta política d'aliances, tal com s'ha fet a nivell local.
- d) En quart lloc, i pel que fa al manteniment o no de l'assemblearisme, cal dir que és una qüestió que es presta a la demagògia fàcil. D'entrada, hi ha candidatures en què l'assemblea local no es reuneix gaire assíduament i existeixen permanents que prenen decisions entre assemblees. D'altra banda, a partir d'un determinat llindar demogràfic, fins i tot a nivell municipal, esdevé impossible funcionar assembleàriament d'una manera quotidiana i el que cal és garantir que l'elecció dels representants sigui democràtica i que els seus càrrecs siguin re-

vocables. Finalment, no ens podem estar de recordar que tot i les seves constants apel·lacions retòriques a l'assemblearisme, la majoria de municipalistes a ultrança van propugnar les propostes organitzatives menys democràtiques i menys assembleàries en el debat sobre els estatuts de la CUP¹⁰.

- e) Finalment, quan un moviment d'alliberament nacional actua, com és habitual, alhora en conteses electorals municipals i supralocals no es tracta de dos projectes diferents com es desprèn dels darrers enunciats del text. Es tracta del mateix projecte que actua en diferents nivells en el front de lluita institucional.

Després de comprovar la inconsistència, de vegades la superficialitat, d'aquestes afirmacions, caldria que la militància del nostre moviment es fes aquesta pregunta: els bascos, els veneçolans o els bolivians han perdut gaire el temps fent-se aquestes preguntes o descobrint mediterrànies quan han hagut de decidir de presentar-se a eleccions supramunicipals?

Poder sense Estat?

La feblesa fonamental dels plantejaments que acabem d'analitzar (i també de la majoria dels moviments socials) és la manca d'anàlisi del poder en tots els seus vessants i, de retruc, l'absència de reflexió sobre l'estratègia més idònia per arrabassar-lo a la burgesia. Per començar, obvien que al nostre país els ajuntaments són una institució de l'Estat amb poca incidència en la vida de les classes populars. O dit altrament, de resultes de l'arquitectura institucional espanyola i francesa, els nostres consistoris tenen molt poc poder, si els comparem amb els danesos o els suecs¹¹. Són, en els millors dels casos, una institució subsidiària d'altres, de les quals depenen financerament. Per aquesta raó i d'altres, no es pot bastir cap estratègia d'alliberament global organitzant-se fonamentalment a nivell local i a partir de la presa del poder municipal en uns quants nuclis de població.

Això ens porta inevitablement a concloure que no podem aspirar a transformar la realitat del nostre poble si renunciem a la forma Estat. Sense el control de l'Estat en el seu

[10] Així, proposaven que l'assemblea nacional de la CUP fos la reunió de representants de cada CUP (delegacionisme pur i dur) en lloc de ser el punt de trobada de tota la militància o que el Secretariat Nacional s'elegís per un sistema majoritari.

[11] Només cal comparar el nivell de despesa social que gestionen els uns i els altres per adonar-se de la diferència. Vegeu l'article de Núria Bosch i Marta España «La financiació del gasto social local en la Unión Europea de los quince» dins *La situación social de España, III* (2009).

conjunt és impossible dur a terme tots els nostres objectius estratègics.

Es poden fer tots els discursos més o menys acadèmics que es vulguin sobre la fi de l'Estat nacional i sobre les seves limitacions a l'era de la mundialització capitalista, però cap moviment transformador ha renunciat o renuncia a aquests instrument, ni aquí, ni a Cuba, ni a Veneçuela. Ho expressa amb força claredat un document recent de l'Esquerra Independentista basca (*Clarificant la fase política i l'estratègia*), que pel seu caràcter diürètic hauria de ser lectura obligatòria per a la militància del nostre moviment¹²:

«Hem d'assolir cotes de poder i articular el procés democràtic per poder fer passes eficaces en la construcció nacional, i amb això poder superar el bloqueig instaurat en aquest camí i posar al seu servei instruments poderosos. La nostra estratègia es basa en la presa del poder. Per a això volem la independència i l'Estat. En els darrers anys, actituds "alternatives" han generat el perill de desfigurar aquesta visió política i la nostra estratègia.»

El municipalisme d'inspiració llunyana i autònoma ha suposat un fre per al moviment, però ens atrevim a pronosticar que en els propers anys tindrà un paper testimonial dins el moviment, com l'hi ha tingut tradicionalment el corrent ideològic llibertari. Si malgrat les seves inconsistències, banalitats i limitacions ha gaudit de cert predicament al si de la CUP ha estat sobretot per l'aliança amb el sector b) del front municipalista a ultrança. També ha comptat amb l'ajut de l'actitud excessivament contemporànizadora de determinats sectors de la CUP que no han sabut o no han volgut veure que aquests plantejaments «han generat el perill de desfigurar la nostra estratègia.»

Ara bé, també hi ha la possibilitat que ens equivoquem en els nostres pronòstics. Si passa això, la CUP quedarà reduïda a un conjunt de col·lectius locals sense cap incidència política a nivell nacional.

En tot cas, la resposta la tindrem l'endemà de les municipals del 2011, perquè ja no s'hi valdran excuses de mal pagador i la CUP haurà de posar fil a l'agulla per ampliar el front de lluita institucional més enllà de l'àmbit municipal. I sobretot haurà d'esdevenir definitivament el principal agent polític nacional en tots les seves facetes, no només en l'institucional sinó també en la mobilitzadora i l'organitzativa.

JOANA GORINA

[12] Hi ha una dada significativa que no ens podem estar d'esmentar: al llarg d'aquest document no apareix ni un sol cop ni el terme *municipalisme* ni l'expressió *moviments socials*. Sense comentaris.

Una nova reforma laboral al servei de la patronal

La nova reforma laboral aprovada inicialment mitjançant un decret llei i posteriorment una llei tramitada al parlament espanyol ha significat la darrera claudicació del govern espanyol davant les pressions dels mercats financers i els seus socis europeus.

Es tracta d'una nova victòria del neoliberalisme, que ha reconvertit el que fa tan sols un any era identificat per tots els actors internacionals com una crisi provocada pel sistema financer internacional, en una crisi provocada per l'alta despesa pública i, en el cas, de l'Estat espanyol, per la seva suposada i mítica rigidesa del seu mercat laboral.

Sota aquests paràmetres, el govern espanyol ha mogut peça per aconseguir que banquers i empresaris, que veuen com els seus privilegis surten enfortits, així com la seva posició de força davant la classe treballadora, que un cop més torna a ser la gran sacrificada. La retallada substancial de la inversió en despesa pública obre la porta a la privatització dels serveis públics i el Decret Llei de reforma laboral representa un atac sense precedents als drets de les treballadores i treballadors.

Aquesta reforma ha estat presentada per l'executiu Zapatero com a quelcom necessari per a la creació de llocs de treball i per reduir l'alta precarietat que caracteritza el mercat laboral de l'Estat espanyol, però contràriament al que s'afirma des del govern i els mitjans de comunicació, aquest Decret Llei representa la reforma del mercat laboral que més s'apropa a les demandes històriques de la patronal: acomiadament lliure i gratuït i afebliment de la força col·lectiva de la classe treballadora.

Així, veiem com aquesta reforma generalitza els contractes de Foment per a la contractació indefinida, un model de contracte creat per la Llei 12/2001 del 9 de juliol i en què es rebaixava la indemnització en cas d'acomiadament dels 45 dies als 33 dies per any treballat amb un màxim de 24 mensualitats. Aquesta modalitat de contractació estava reservada a uns sectors de la classe treballadora però ara es generalitza de tal manera que només s'exclou aquells i aquelles treballadores que en l'actualitat disposen de contracte indefinit ordinari i aquells homes que portin menys de tres mesos inscrits a l'atur. Aquesta mesura persegueix

l'extinció del contracte indefinit ordinari (45 dies d'indemnització per any treballat).

D'aquests trenta-tres dies d'indemnització que l'empresari haurà de pagar al treballador o treballadora en cas d'acomiadament, vuit seran subvencionats per l'Estat mitjançant el Fons de Garantia Social (FOGASA), cosa que converteix aquest organisme autònom dependent del Ministeri de Treball en un ens subvencionador de la destrucció del treball. Aquest model de subvenció de l'acomiadament serà substituït en el futur pel que s'anomena model austríac, mitjançant un fons de capitalització de la vida laboral, que

sense especificar com i en quina quantitat, ha de servir per subvencionar part de la indemnització en cas d'acomiadament. El que resulta obvi és que no serà en l'empresari que recaurà capitalitzar aquest fons.

Una altra de les novetats que presenta aquesta reforma és la modificació de l'article 51.1 de l'Estatut dels Treballadors, que fa referència a les condicions objectives d'acomiadament, tant individuals com col·lectives, per causes econòmiques, tecnològiques o productives, reduint la seva indemnització a vint dies per any treballant, amb un màxim de dotze mensualitats.

Amb aquesta modificació a l'Estatut dels Treballadors, l'empresari, al·legant només una situació econòmica negativa de l'empresa, encara que sigui conjuntural o per la mala gestió dels seus administradors o administradores, podrà justificar l'acomiadament col·lectiu o individual que decideixi en aquells moments sense cap més explicació.

Fins i tot, la tramitació parlamentària de la reforma laboral ha agreujat encara més l'atac a la classe treballadora. D'entrada, ha instaurat l'acomiadament preventiu ja que a partir d'ara els i les empresari(e)s podran fer fora treballador(e)s al·legant «pèrdues actuals o previstes». A més, podran acomiadar treballadors que faltin intermitentment a la feina el 20% de les jornades hàbils durant dos mesos consecutius, o el 25% en quatre mesos discontinus dins d'un període de dotze mesos, fins i tot si les absències són justificades. Així

doncs, per a la patronal i els seus representants polítics els malalts i les malaltes són una rèmora de la qual cal desfer-se.

L'acomiadament encara s'abarateix més si tenim en compte que el previ al treballador o treballadora en un acomiadament objectiu per aquestes causes es redueix a la meitat, ja que la indemnització passa dels trenta als quinze dies. I en aquests cas d'acomiadament «objectiu», FOGASA també es farà càrrec de vuit dies de salari per any treballat.

Pel que fa a la regulació de la durada dels contractes d'obra i servei, podran tenir una durada màxima de dos anys, ampliable a tres. La indemnització en aquest tipus de contracte augmenta de vuit a dotze dies per any treballat, un gest de maquillatge entre tants atacs als drets de la classe treballadora. Aquesta millora, però, no es farà efectiva fins al gener del 2015.

El diner públic no servirà només per subvencionar acomiadaments, sinó també la contractació. Així, la patronal veurà rebaixada la seva part de cotització a la Seguretat Social en els contractes de pràctiques, formació i de foment a la contractació indefinida, la qual cosa implica que la patronal augmenta l'exacció de plusvàlua.

La reforma laboral també representa un atac a la negociació col·lectiva, en modificar l'apartat 3 de l'article 82 de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, que fa referència als convenis col·lectius. Aquesta modificació deixa la porta oberta a la renegociació dels convenis col·lectius d'àmbit superior a l'empresa. D'aquesta manera, en aquells casos en què l'empresari al·legui que l'aplicació dels acords del conveni afecten negativament el manteniment dels llocs de treball de l'empresa, s'obriria un període de consultes entre els i les representants legals dels i les treballadores de l'empresa i la patronal encaminades a arribar a un acord d'inaplicació del conveni col·lectiu i a elaborar-ne un de nou que regulés les relacions laborals en l'àmbit d'empresa.

El paper de les Empreses de Treball Temporal (ETT) també surt enfortit amb aquesta nova reforma. S'aixeca la restricció que els impedia actuar en sectors com la construcció i l'administració pública, i es deixa oberta la porta a l'equiparació dels serveis públics de col·locació i les agències de col·locació amb ànim de lucre, que mitjançant conveni podran exercir com a entitats col·laboradores dels serveis d'ocupació públics.

Fet aquest repàs dels punts més importants d'aquest Decret Llei i la seva posterior tramitació parlamentària, veiem com aquest s'allunya molt dels seus pretesos objectius: acabar amb la precarietat laboral i l'elevada taxa d'atur. Es parteix de l'afirmació que per garantir estabilitat laboral i de qualitat s'ha d'actuar sobre el mercat de treball sense tenir en compte cap altre factor de l'estructura econòmica. Aquesta afirmació ha estat desmentida constantment per la realitat, ja que les anteriors reformes laborals (amb aquesta ja en van sis) han conduït a la creació de llocs de treball més precaris, a una mà d'obra econòmica i a majors beneficis empresarials.

La nova reforma encara va més enllà. S'atreveix a atacar la negociació col·lectiva en una situació en què la taxa d'atur als Països Catalans (al sud de l'Albera) arriba a més d'un milió dues-centes mil persones sense feina. Relegar la negociació a l'àmbit d'empresa representa donar a la patronal un xec en blanc per establir unes relacions laborals a la seva mida.

DAVID SORIANO

La línia política de l'Esquerra Abertzale: clarificació entre bastonades

El mes de novembre passat, l'Esquerra Abertzale basca anunciava que encetava un procés de debat intern per afrontar el canvi de cicle que s'està gestant a Euskal Herria. El febrer d'enguany, es presentava *Zutik Euskal Herria*, una declaració que recull les conclusions d'aquest procés de debat, amb un contingut força genèric, que incideix en la necessària absència de violència en el procés democràtic. Tanmateix, el document de treball que va servir per als debats entre la militància, anomenat *Clarificant la fase política i l'estratègia*, conté materials molt més interessants d'analitzar des del nostre punt de vista, i ha estat la font principal a l'hora d'elaborar aquest article (si no s'indica el contrari, les cites són extretes d'aquest document).

Lluita armada, repressió i vies de resolució

El procés s'ha desenvolupat en les circumstàncies tristament habituals per a l'Esquerra Abertzale: la detenció de militants i dirigents, que dificulta o impedeix l'articulació política d'un sector de la societat basca.

Cal tenir sempre present que la repressió de l'Estat espanyol és un factor que juga en contra de la maduració de les alternatives polítiques. De la mateixa manera va afectar l'independentisme català, que va haver de realitzar un important debat al si de l'MDT, a finals dels vuitanta i començament dels noranta, en un context de persecució i empresonament de molts dels seus militants més actius, cosa que va impedir que les discussions es mantinguessin amb el nivell i la profunditat que requereix un procés d'aquestes característiques.

Malgrat que la versió oficial espanyola insisteixi que es persegueix una activitat il·legal (la lluita armada), és evident que la repressió cau sobre el conjunt del moviment d'alliberament nacional i que s'engarjolen persones que no tenen cap vincle amb estructures clandestines. Només cal recordar què va passar amb alguns periodistes i directius del diari *Egunkaria*.

La dinàmica armada ha estat al centre del conflicte entre Euskal Herria i l'Estat espanyol en els darrers cinquanta anys. L'activitat d'ETA ha exercit d'altaveu, ha estat un poder complementari a la mobilització popular (recordem la lluita contra la central nuclear de Lemoiz) i també ha

tingut un efecte cohesionador i mobilitzador (al voltant de la solidaritat amb presos i preses). Però també condiciona el desplegament de les línies polítiques.

En el cas català, la lluita armada també va jugar un paper rellevant als anys vuitanta. A partir dels noranta, l'independentisme català va haver de bastir una estratègia política al marge de la lluita armada i això va donar lloc a diferents camins. Per una banda, el joc institucional d'ERC, en el qual la renúncia a la lluita armada va anar acompanyada, en bona part, d'una manca d'estratègia, que ha desembocat en els complicats debats que ha hagut d'encarar els darrers dos anys, de conseqüències força perjudicials per al partit. Per l'altra, la via més combativa que condueix a la CUP, amb un arrelament municipal gens menyspreable però encara amb molts reptes polítics i organitzatius per assumir. Però això ja són figures d'un altre paner.

Dins l'Esquerra Abertzale, el paper de la lluita armada és un dels tres elements que es van assenyalar com a focus de divergència d'opinions entre la militància, al costat de la concreció de la fase del procés d'alliberament i de la caracterització del procés negociador. En la nova fase que defineix el document *Zutik Euskal Herria*, es recull la necessitat d'absència total de violència i d'ingerències i es plantegen les eines d'intervenció política: «amb l'objectiu d'acumular forces com a horitzó, la lluita de masses, la lluita institucional i la lluita ideològica, la modificació de la correlació de forces i la recerca de suport internacional seran els únics instruments del procés democràtic. El suport popular suposarà l'única garantia, i el moviment popular, l'espero més eficaç». Cal pensar, doncs, que l'Esquerra Abertzale es prepara per un nou escenari en el qual la lluita armada ja no hi jugarà cap paper.

La construcció nacional

Com dèiem al principi, el document *Clarificant la fase política i l'estratègia* és una peça interessant, fonamentalment perquè fa autocrítica i perquè assenyalava els punts de discrepància al si de l'Esquerra Abertzale en els darrers anys. De fet, el que estem vivint ara és la cristallització d'un canvi d'estratègia que va començar als noranta, després del fracàs de les converses d'Alguer entre ETA i l'Estat espa-

nyol. Llavors, l'independentisme basc va establir nous camins per al desplegament de la seva lluita:

«Davant les evidències de l'esgotament, a partir del 94 s'iniciarà una època de reflexió i remodelació. S'iniciarà l'estratègia de construcció nacional, de manera que sense esperar el dia del canvi es fa èmfasi en la importància del treball del dia rere dia. Això no vol dir pas que fins aleshores no hi havia hagut construcció nacional, sinó que el canvi se centra en la dimensió política que es va donar a aquesta construcció. A l'hora de reemplaçar el model desenvolupat fins al 1992, vam forçar l'obertura d'un escenari de treball estratègic. Així, en lloc de centrar el conflicte amb l'Estat en un únic camp, es va apostar per augmentar els camps» (p.36).

L'estratègia de la construcció nacional ha portat a l'articulació d'estructures sòlides, de llarg recorregut, que poden esdevenir la base de la futura República Basca. La unitat d'acció sindical (ELA-LAB) i la il·legalitzada Udalbiltza en serien el paradigma. Tanmateix, s'adverteix un desviament cap a l'autoconsum, i per això el document deixa clar que la construcció nacional «és un instrument per al canvi de marc, malgrat que alguns —de manera errònia— ho hagin volgut representar com una via per construir una realitat alternativa» (p.49).

La lluita independentista ha continuat desenvolupant-se també sectorialment (defensa del territori, alliberament de gènere, normalització lingüística, lluita sindical, etc.), perquè les lluites sectorials permeten veure la integralitat del conflicte.

La lluita institucional

El paper de la lluita institucional és també objecte de reflexió. Herri Batasuna va néixer en el marc de les primeres eleccions municipals i, des d'aleshores, ha sigut una de les primeres forces polítiques del país, en termes electorals. La seva actitud davant de les institucions ha estat radicalment diferent de la del gruix de partits parlamentaris europeus, amb una prevenció contra l'acomodació i la integració en els engranatges del sistema representatiu.

Tanmateix, allunyar-se de les institucions també ha tingut les seves contraparti-

des, com ara deixar que el PNB gestionés còmodament importants quotes de poder. Ara reconeixen que «és evident que la situació ha canviat totalment en els darrers 30 anys. Fa uns anys, crèiem que la participació de l'Esquerra Abertzale en certs marcs i institucions legitimaria i enfortiria el marc jurídic-polític. Tanmateix, avui, quan volem voler tirar endavant una transició política fonamentada en la construcció nacional, és la mateixa presència de l'Esquerra Abertzale a les institucions la que agita la gent» (p.56).

La maduració d'aquesta experiència porta l'Esquerra Abertzale a parlar clarament: «Hem d'assolir cotes de poder i articular el procés democràtic per poder fer passes eficaces en la construcció nacional, i amb això poder superar el bloqueig instaurat en aquest camí i posar al seu servei instruments poderosos. La nostra estratègia es basa en la presa del poder. Per a això volem la independència i l'Estat. En els darrers anys, actituds "alternatives" han generat el perill de desfigurar aquesta visió política i la nostra estratègia.» (p.51).

La lluita d'esquerres i el socialisme

Tant l'independentisme basc com el català contemporanis fonamenten la seva lluita en l'alliberament nacional i de classe, sintetitzada en l'eslogan Independència i Socialisme. Tanmateix, imaginar una revolució a l'estil cubà o vietnamita no s'ajusta als paràmetres en els quals pot triomfar un moviment polític a Europa. Per això, l'Esquerra Abertzale aclareix, en primer lloc, que la construcció d'una República Basca no equival a la presa del poder per part de la classe treballadora: «L'Es-

querra Abertzale té com a objectiu la construcció de l'Estat Basc, i en aquest camí, cal tenir en compte el caràcter interclassista de l'acumulació de forces que s'ha de promoure» (p.50).

En segon lloc, l'enfrontament entre la classe treballadora i els sectors populars amb explotadors i especuladors té l'horitzó del socialisme, però «l'anomenat Socialisme del segle XXI no es basa en l'eradicació de les classes per decret, sinó en l'elaboració i disseny d'un procés que, una cop assolit el poder polític, anirà assolint aquest objectiu progressivament duent a terme un canvi estructural del sistema» (p.42)

En definitiva: «La nostra no ha estat ni és una revolució que es durà a terme amb un cop només (ni armat ni civil). La construcció nacional, la lluita d'esquerres i en general el procés democràtic en si mateix, són les eines per avançar» (p.56).

No falta qui, davant d'aquesta maduració de l'estratègia socialista (sorgida en la lluita diària i no en formulacions de laboratori), carrega contra l'Esquerra Abertzale partint de prejudicis esquerranistes. Els moviments independentistes basc i català porten un llarg bagatge de confrontació al dogmatisme esquerranista, que sovint ha coincidit infelïçment amb els paranys retòrics de l'espanyolisme (la cantarella de «el nacionalisme és burgès i els obrers no tenen pàtria»). Però ja que parlem de reflexionar sobre trajectòries, adonem-nos que el gruix de les organitzacions d'allò que un dia va ser «l'extrema esquerra» a l'Estat espanyol ha acabat dissolt o satel·litzat pel PSOE i que si algú planta cara, avui dia, a l'Estat (aquest sí, burgès i capitalista) espanyol, són els moviments independentistes¹.

Els altres: aliances i enfrontaments

A l'hora de desenvolupar la seva estratègia d'alliberament, l'Esquerra Abertzale no és l'únic actor que cal tenir en compte, sinó que cal analitzar i preveure els moviments de l'Estat espanyol, els partits es-

panyolistes, els partits autonomistes i els agents situats en el camp del sobiranisme.

L'Estat espanyol no té cap proposta de superació del conflicte. En els darrers anys, la seva estratègia s'ha basat fonamentalment a mantenir la repressió sobre l'independentisme basc i a promoure l'al·iança entre el PP i el PSOE al govern basc, institució que ha aconseguit ocupar gràcies a un frau electoral (en beneficiar-se de la il·legalització de l'Esquerra Abertzale).

Amb el PNB hi ha molts esculls ideològics i de classe, així com estratègies i tàctiques partidistes (interessos electorals), que dificulten remar en una mateixa direcció. Tanmateix, avui dia tornen a analitzar-se críticament els episodis en els quals aquesta unitat podria haver-se produït, des de les converses de Txiberta (1977) fins al Pacte de Lizarrta (1998). El fracàs d'aquest darrer procés s'ha atribuït, entre altres raons, al fet que no es va crear un moviment popular prou fort que empenyés per fer efectius els avenços.

Finalment, hi ha sobre la taula l'articulació de l'espai independentista i d'esquerres. L'acord amb Eusko Alkartasuna, escenificat a l'acte del passat 20 de juny a Bilbao, és un pas més en la conformació de l'anomenat Pol Sobiranista. Aquest tipus d'al·iança ja fa uns anys que s'està gestant i tot plegat fa pensar que no serà conjuntural. Pot tenir una traducció electoral i per això caldrà dotar-la de contingut polític.

En l'àmbit de l'independentisme també hi ha Aralar, que de moment refusa integrar-se al Pol Sobiranista. La qüestió d'ETA és un dels elements recurrents, però evidentment hi ha uns altres desacords de fons: Aralar, en molts casos, aposta per un altre tipus d'al·iances. En el cas de Navarra, la proximitat de les eleccions forals fa que el debat sobre la unitat cogui més. I Aralar defensa prioritàriament Nafarroa Bai, marc d'al·iança amb el PNB i que té el pacte amb el PSN com a únic horitzó (malgrat que els *socialistes*, recordem-ho, van preferir entregar el govern a la dreta espanyolista ara fa tres anys).

Tanmateix, i malgrat totes les dificultats, l'Esquerra Abertzale és conscient que no pot defugir responsabilitats en un moment com l'actual. En paraules d'Otegi: «No s'ha de renunciar als principis però per guanyar s'ha de sumar. L'objectiu no és passar a la història com una organització coherent, sinó com una organització capaç de liderar un moviment que va més enllà de les teves fronteres i que construeix un bloc popular molt més ampli que assolix els objectius tàctics i estratègics»².

[2] Paraules d'Arnaldo Otegi al DVD *Euskal Herria Osagai. Iniciativa Popular XXV Aniversari Santi Brouard*

[1] En el número de maig de *El Viejo Topo*, trobem un article contra l'Esquerra Abertzale farcit d'arguments ridículs, com ara la pretesa contradicció entre l'opció socialista de l'Esquerra Abertzale i els seus bons resultats en alguns municipis rurals. I encara més infantil és el «treball de camp» que fa l'autor, a partir del qual constata el poc èmfasi amb el qual la parròquia independentista entona *La Internacional* als mítings, en contrast amb l'*Eusko Gudariak*. J. CASQUETE: «Abertzale sí pero ¿quiéni dijo de izquierdas?», a *El Viejo Topo* 268, maig 2010, secció *Españas*. En un entorn diferent però amb sospitoses coincidències contra l'Esquerra Abertzale, cal situar les opinions d'un col·lectiu stalinista anomenat *Kimetz* sobre la «deriva reformista de Batasuna».

Conclusions

En definitiva, l'Esquerra Abertzale s'està preparant per a un nou escenari, malgrat que les bastonades de l'Estat espanyol es mantenen. Probablement, un escenari en el qual la lluita armada ja no jugarà el paper central en l'enfrontament amb aquest Estat, a diferència dels darrers cinquanta anys.

Algunes veus parlen de «rendició», «claudicació» o «derrota». En un moment de canvi, la cohesió interna és una premissa indispensable, i evidentment l'enemic incidirà per tal d'erosionar-la. Per això no ens haurien d'estranyar les acusacions difamants cap a l'Esquerra Abertzale, dirigides principalment contra els elements clau de la nova fase (les aliances, l'adéu a les armes, etc.).

Tanmateix, és cert que les adequacions estratègiques suara esmentades generen dubtes entre la militància. La lluita armada és un fenomen gairebé extingit en el panorama polític europeu. Però, alhora, en el cas basc, ha estat un element fonamental per tal de mantenir un espai polític propi, el potencial revolucionari del qual no ha estat absorbit per la dinàmica de la democràcia representativa capitalista.

En la memòria de l'entorn abertzale hi ha l'evolució d'Euskadiko Ezkerra, que va passar de l'independentisme revolucionari a la integració dins el PSOE. Igualment, la crítica que es fa actualment d'Aralar va en el sentit que, més enllà de la qüestió de la lluita armada, entre certs dirigents del partit escindit hi ha un allunyament dels principis de lluita i una vo-

luntat d'encaixar, simplement, en el sistema de partits.

Aquestes són l'Escil·la i Caribdis de l'Esquerra Abertzale, que es mou entre els plantejaments autocomplaents i l'acomodació al sistema. Però hi ha camp per córrer si es consolida un procés de pau. Si bé és cert que l'independentisme d'esquerres basc ha edificat el seu espai polític (la Unitat Popular) sobre la base de la solidaritat amb presos i represaliats, també ho és que l'ha construït sobre la base d'alguns valors que els diferencien dels partits polítics a l'ús: l'honestetat, la transparència, el compliment dels compromisos, l'allunyament de les actituds acomodaticies, la defensa de la classe treballadora, l'oposició que els interessos econòmics privats passin per damunt del bé col·lectiu i, en definitiva, la voluntat de lluita, que és «un valor col·lectiu i cultural de l'Esquerra Abertzale» (p.58).

Des dels Països Catalans, seguirem el procés amb atenció. I podem fixar-nos, en primer lloc, en la profunditat del debat intern. La importància que se li ha donat a la cohesió de l'Esquerra Abertzale pel que fa als plantejaments polítics contrasta amb una certa frivolització que, sovint, n'ha fet l'Esquerra Independentista catalana, quan s'ha insistit en la unitat d'acció com a únic horitzó. La via per superar el voluntarisme, la improvisació o el mer activisme (la lluita sense objectius) no passa per «aturar-se» a reflexionar, perquè la realitat que ens envolta no s'atura. Però sí que cal dedicar esforços més enllà de la lluita dia a dia.

D'ençà del Procés de Vinaròs hem sentit a parlar d'espais de debat com la Conferència Nacional de l'Esquerra Independentista o/i d'estratègies unitàries més enllà de l'acció. Esperem que la Taula de l'Esquerra Independentista que promourà la CUP serveixi el doble objectiu d'enfortir el moviment i proporcionar-li horitzons concrets.

ALBERT BOTRAN

Per l'estiu, tres en u

L'estiu és una estació propícia per a les excepcions i les ofertes. És per això que en comptes de ressenyar un llibre, en ressenyaré tres. Els integrants del trio que proposo pertanyen a gèneres diferents: recull de contes, exercicis d'estil i assaig polític. En aquest cas, doncs, la diversitat, a part d'enriquidora, fins i tot pot ser refrescant.

Empar Moliner.
No hi ha terceres persones.
Barcelona:
Quaderns Crema,
2010

El *Polònia* és un marcadore de notorietats molt precís.

Els polítics que hi surten ja poden dir que existeixen, que són algú. Passa exactament el mateix amb els escriptors —i amb les escriptores, sens dubte, també. Empar Moliner compta des de fa temps amb la seva caricatura al *Polònia*. La imatge que tenim d'ella prové d'allà: una dona ocurrent que parla de gintònics i que seu amb postures estranyes, creuant les cames com un faquir, al sofà. Això és molt probable que estigui basat en les seves aparicions als *Matins* de TV3, al costat de Josep Cuní, un home per a qui qualsevol adjectiu sempre serà massa poc.

No hi ha terceres persones demoleix tots aquests prejudicis mediàtics de què som víctimes, a parts iguals, Moliner i els seus lectors. Conté deu relats àgils, accelerats, divertits i, per sobre de tot,

didàctics. Sí, didàctics. En una època de crisi de l'ensenyament, és fonamental ser didàctic. El tercer relat, per exemple, titulat *Quina noia tan animosa*, és una tesi sobre la dominació. Però en lloc de repetir eslògans com un lloro, en lloc de fer un manifest políticament correcte sobre les injustícies al món i la desigualtat de gènere, l'autora explica la història d'una infermera a domicili que troba feina a casa d'una gent vip que tenen un fill *especial*. El desenllaç d'aquest relat és alligador, gairebé pedagògic.

Són hilarants les narracions de Moliner? Potser sí. Però diria que, per sobre de tot, juguen amb la mordacitat, la causticitat i la tristesa. Els personatges són la veritable ànima d'aquesta literatura. Maquilladores imbècils, psiquia-

tres pirats, traductors de l'*Eneida* callents, cuiners experimentals desesperats, periodistes inútils... Aquests personatges, però, incomoden i ofenen. Toquen la fibra. Són extremats i alhora extraordinàriament versemblants. La riulla que puguin provocar, per tant, sempre anirà acompanyat d'una petita molèstia, una fiblada de tipus existencial.

Hi ha una misèria que prové de les institucions polítiques i de les relacions econòmiques. Potser algun dia, quan ja no estiguem sotmesos a l'Estat espanyol i al gran capital, haurem aconseguit arrencar-la. Quedarà, tanmateix, una altra misèria; que no és psicològica ni social perquè va més endins. Aquesta és la que Moliner capta, recrea i mostra. La literatura no té perquè complaure el lector i amanyagar-lo. Sadismes a banda, les obres d'art han de fer mal, com les pel·lícules de David Lynch, encara que sigui per compensar la frivolitat imperant. Les desferres de la vida, l'element residual inextirpable dels homes i les dones, l'absurditat i els seus estratagemes, protagonitzen la farsa quotidiana. Sacsar, remenar i guspirejar, aquests són els moviments literaris necessaris per reflectir la imatge del desconcert. No, no hi ha terceres persones. O més ben dit, quan de debò no n'hi hagi —quan entre tots ho fem tot, com diuen els assemblearis—, ens trobarem amb la sorpresa que davant d'aquesta misèria final no haurem avançat ni un pam. Reconèixer aquest fet en tota la seva nuesa és un aprenentatge cívic indispensable.

Joan-Lluís Lluís.
Xocolata desfeta.
Exercicis d'espill.
Barcelona:
La Magrana, 2010.

Sebastià Alzamora, Francesc Serés, Joan-Lluís Lluís. La literatura catalana fa anys que malda per re-

generar-se des de les seves perifèries. Allò que *Els desarrelats* de Maurice Barrès havien de fer amb França, i que per cert no va ser possible, ho estan fent ara aquests escriptors i alguns altres amb els Països Catalans. Ironies de la història. Vet aquí el projecte: descenrar el panorama, construir un nou centre a partir del perímetre, revitalitzar la nació i envigorir-la. La centralitat de Barcelona (capital imaginària, a sobre) és indignant. Mireu aquesta enorme baluerna lluminosa com es converteix en destí cosmopolita de la cultura i l'oci. Com es podreix pel turisme hortera, com es globalitza irreparablement. L'esperit de Catalunya, per fer servir l'expressió del doctor Trueta, té la missió de conquerir aquesta fortaleza escumejant.

Una de les maneres d'acomplir aquesta tasca és a través de l'experimentació amb la nostra llengua. El dispositiu comença com un joc, un passatemp a *la Verbàlia*. Escriure una història de cent vint-i-tres maneres diferents, és a dir, explotar les possibilitats de l'expressió en català. Queneau i Perec en són la inspiració llunyana, en efecte. Joan-Lluís Lluís, però, posa l'espill als Països Catalans i comença l'aventura:

«Montcada premià salou del moianès, navata a pedret de bonmatí una oix-rocalta fulleda a l'alcarràs Petrapuçol. Esperó n'andratx pontós onyar més nyus queralt borriana de pals-alguaire del noguera ceret, ja que una anoia em tregurà, amplàries maials llobregat. Elna móra bonansa, llívia els banyells llanars i ebres i una alacant al darnius cabrera. Llança: "Jo alguer saünc de Secà de la Sella" i, sarga aleixar-me el tremp de cornellà, va túria un miravet de la sénia tossa i me l'estropanyà al vendrell.

»Enveig rodonyà das piles mestalla, en una llitera, a l'hospitalet. Sort maó, un ciutadella de formentera segarra vilassar-me. La segre sinera sagunt bassiets: "Morella, medes ur catalunyava?"»

Luciano Canfora.
La natura del potere.
Roma: Laterza,
2009.

I per postres, un stalinista. Bé, això no és del tot just. Luciano Canfora és un comunista rar, capaç de declaracions polèmiques, lúcid i alhora delirant... però no és ben bé un stalinista. Aquest lector de Gramsci, de fet, odia profundament els «marxistes ortodoxos» —o com a mínim, això és el que va deixar escrit en la *Crítica de la retòrica democràtica*. Canfora és assagista i filòleg clàssic, un erudit de Bari. Els seus posicionaments concrets es poden seguir al *youtube*, on hi ha penjades algunes entrevistes aptes per a tota mena de curiosos.

La natura del potere és una doble reflexió. Aparentment, els mites grecs, la història de Roma des de la seva fundació i algunes anècdotes escollides de l'antiguitat configuren els elements que Canfora interpreta i elabora. Després, però, hi ha el rerefons: la Itàlia de Berlusconi. És impossible comprendre aquest assaig sense una referència constant a la perpetuació en el poder, elecció rere elecció, d'aquest gàngster megalòman i despòtic. El tiranicidi, la democràcia i la dictadura són repensats en aquesta obra contundent. Especialment revelador és el paral·lisme que traça l'autor entre la retòrica antiga i els mitjans postmoderns de comunicació. El gran drama és que un (el líder) preval sobre molts (el poble) a partir de la propietat i el *potere della parola*. Per enèsima vegada, toca repetir Paulo Freire: «En un règim de dominació de consciències, on els que més treballen menys poden dir la seva paraula, i on immenses multituds no tenen ni condicions per treballar, els dominadors mantenen el monopoli de la paraula. En aquesta situació, els dominats han de lluitar per prendre-la.»

Bon estiu.

ORIOL FARRÉS JUSTE